

חוק נכסי נפקדים, תש"י—1950 •

1. בחוק זה —

פירושים

(א) „נכס“ כולל מקרקעים ומטלטלים, כספים, זכות בנכס, מוחזקת או ראויה, מוניטין, וכל זכות בחבר בני אדם או בניהולו;

(ב) „נפקד“ פירושו —

(1) אדם אשר — בכל עת בתוך התקופה שבין יום ט"ז בכסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) ובין היום בו תפורסם אכרזה, בהתאם לסעיף 9 (ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948, כי מצב החירום שהוכרז על ידי מועצת המדינה הזמנית ביום י" באייר תש"ח (19 במאי 1948)² חדל מהתקיים — היה בעל חוקי של נכס שבשטח ישראל או נהנה ממנו או החזיק בו, בעצמו או על ידי אחר, ובכל עת בתוך התקופה האמורה —

(i) היה אזרח או נתין של לבנון, מצרים, סוריה, סעודיה, עבר הירדן, עיראק או תימן, או

(ii) נמצא באחת הארצות האלה או בכל חלק של ארץ-ישראל שמחוץ לשטח ישראל, או

(iii) היה אזרח ארצישראלי ויצא ממקום מגוריו הרגיל בארץ-ישראל —

(א) אל מקום שמחוץ לארץ-ישראל, לפני יום כ"ז באב תש"ח (1 בספטמבר 1948); או

(ב) אל מקום בארץ-ישראל שהיה מוחזק אותה שעה בידי כוחות שביקשו למנוע הקמתה של מדינת ישראל או שנלחמו בה לאחר הקמתה;

(2) חבר בני אדם אשר — בכל עת בתוך התקופה האמורה בפסקה (1) — היה בעל חוקי של נכס שבשטח ישראל או נהנה ממנו או החזיק בו, בעצמו או על ידי אחר ושכל חבריו, שותפיו, בעלי מניותיו, מנהליו או מנהלי עסקיו הם נפקדים כמשמעותם בפסקה (1), או שנפקדים כאלה מכריעים באופן אחר בהנהלת עסקיו, או שכל הונו הוא בידי נפקדים כאלה;

(ג) „אזרח ארצישראלי“ פירושו — אדם אשר, ביום ט"ז בכסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) או לאחר מכן, היה אזרח ארצישראלי לפי הוראות „איחוד דבריי המלך במועצה על האזרחות הארצישראלית, 1925—1941³, וכולל תושב ארצישראלי אשר, ביום האמור או לאחר מכן, לא היתה לו אזרחות או נתינות, או שאזרחותו או נתינותו לא היתה מוגדרת או ברורה;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ה באדר תש"י (14 במרס 1950).

¹ ע"ר מס' 2 סיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), תוס' א', עמ' 1.

² ע"ר מס' 2 סיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), עמ' 8.

³ ע"ר מס' 1351 סיום 10.8.44, תוס' 2, עמ' 581.

(ד) „חבר בני אדם“ פירושו — חבר שנתכונן בארץ־ישראל או מחוצה לה, מאוגד או בלתי מאוגד, רשום או בלתי רשום, וכולל חברה, שותפות, אגודה שיתופית, אגודה לפי חוק האגודות מיום 29 ברג'ב 1327 — 3 באוגוסט 1909, וכל גוף משפטי אחר וכל מוסד בעל נכסים;

(ה) „נכס נפקד“ פירושו — נכס אשר — בכל עת בתוך התקופה שבין יום ט"ז בכסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) ובין היום בו תפורסם אכרזה, בהתאם לסעיף 9 (ד) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, תש"ח—1948, כי מצב החירום שהוכרז על ידי מועצת המדינה הזמנית ביום י' באייר תש"ח (19 במאי 1948),¹ חדל מהתקיים, — נפקד היה בעלו החוקי או נהנה ממנו או החזיק בו, בעצמו או על ידי אחר; אך אינו כולל מטלטלים המוחזקים על ידי נפקד ופטורים מעיקול או מתפיסה בהתאם לסעיף 3 לפקודת הפרוצדורה האזרחית, 1938;²

(ו) „נכס מוקנה“ פירושו — נכס המוקנה לאפוטרופוס לפי חוק זה;

(ז) „נכס מוחזק“ פירושו — נכס מוקנה שהאפוטרופוס מחזיק בו בפועל, וכולל נכס שנרכש תמורת נכס מוקנה;

(ח) „נכס משוחרר“ פירושו — נכס ששוחרר לפי סעיף 28;

(ט) „שטח ישראל“ פירושו — השטח בו חל משפט מדינת ישראל;

(י) „שטר“ פירושו — שטר חליפין, שיק, שטר חוב, או כל שטר אחר העובר לסוחר.

2. (א) שר האוצר ימנה, בצו שיפורסם ברשומות, מועצת אפוטרופוסות לנכסי נפקדים ויקבע את אחד מחבריה כיושב ראש המועצה. יושב ראש המועצה ייקרא האפוטרופוס.

(ב) האפוטרופוס רשאי להגיש תביעה ולפתוח בפעולה משפטית אחרת נגד כל אדם, ולהיות תובע, נתבע או בעל דין אחר בכל פעולה משפטית.

(ג) האפוטרופוס זכאי להיות מיוצג בכל פעולה משפטית על־ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בא־כוחו.

(ד) חדל האפוטרופוס מכהן, תפקידו, סמכויותיו, זכויותיו וחובותיו עוברים מאליהם לשר האוצר; נתמנה אדם אחר להיות האפוטרופוס, התפקידים, הסמכויות, הזכויות והחובות האמורים עוברים מאליהם אליו, וכן מאפוטרופוס לאפוטרופוס.

3. (א) האפוטרופוס רשאי, באישור שר האוצר בכתב, למנות מפקחים על נכסי נפקדים, ולהעביר לכל אחד מהם כל סמכות מסמכויותיו, חוץ מהסמכות למנות מפקחים. הודעה על מינויו ועל היקף סמכויותיו של כל מפקח תפורסם על ידי האפוטרופוס ברשומות.

(ב) האפוטרופוס רשאי למנות סוכנים להנהלת נכסים מוחזקים בשמו ולקבוע ולשלם את שכר טרחתם.

¹ ע"ר מס' 2 מיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), תוס' א', עמ' 1.

² ע"ר מס' 2 מיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), עמ' 8.

³ ע"ר מס' 781 מיום 7.5.38, תוס' 1, עמ' 25.

(ג) האפוטרופוס רשאי למנות סקידים ועובדים אחרים שדינם כדין שאר עובדי המדינה.

4. (א) בהתחשב עם הוראות חוק זה —

הקניית
נכסי
נפקדים
לאפוטרופוס

(1) כל נכס נפקד מוקנה בזה לאפוטרופוס מיום פרסום מינויו, או מיום שהיה לנכס נפקד, הכל לפי התאריך המאוחר יותר;
(2) כל זכות שהיתה לנפקד בנכס עוברת מאליה לאפוטרופוס בשעת הקניית הנכס; ויד האפוטרופוס כיד בעל הנכס.

(ב) דין פירותיו של נכס מוקנה כדין הנכס המוקנה המביא את הפירות.

(ג) נכס מוקנה —

(1) יעמוד כנכס מוקנה כל עוד לא היה לנכס משוחרר לפי סעיף 28 או לא חדל מהיות נכס נפקד לפי סעיף 27;
(2) האפוטרופוס זכאי לשים יד עליו בכל מקום שימצאנו.

(ד) רכש האפוטרופוס נכס, שלא היה נכס נפקד בשעת הרכישה, תמורת נכס מוקנה, הנכס שגרכש נהפך לנכס מוחזק ודינו כדין הנכס שתמורתו גרכש.

5. אי ידיעת זהותו של נפקד אינה מונעת את נכסיו מהיות נכסי נפקד, נכסים מוקנים, נכסים מוחזקים, או נכסים משוחררים.

אי ידיעת
זהותו של
נפקד

6. (א) אדם שברשותו נכס נפקד חייב למסרו לאפוטרופוס.

ססירת
נכסים
לאפוטרופוס

(ב) אדם שיש עליו חוב או חיוב אחר כלפי נפקד חייב לסלק את החוב לאפוטרופוס או לקיים כלפיו את החיוב.

7. (א) האפוטרופוס ישמור על הנכסים המוחזקים, בעצמו או על ידי אחרים בהסכמתו.

שמירה על
נכסים
מוחזקים,
הוצאות
והשקעות

(ב) האפוטרופוס רשאי, בעצמו או על ידי אחרים בהסכמתו בכתב, להוציא את כל ההוצאות ולהשקיע את כל ההשקעות הדרושות לשמירת נכס מוחזק, להחזקתו, לתיקונו, לפיתוחו, או למטרות אחרות כיוצא באלה.

8. (א) האפוטרופוס רשאי להמשיך בהנהלת עסק בשם נפקד, בין שיציין שהעסק מתנהל על ידי האפוטרופוס ובין שלא יציין זאת; אולם הרשות בידו תמיד למכור או להחכיר את העסק, כולו או מקצתו, וכן —

עסקי
נפקדים

(1) אם היה העסק של יחיד — לחסלו;

(2) אם היה של שותפות שכל שותפיה נפקדים, או של חברה שכל מנהליה או בעלי מניותיה נפקדים, או של אגודה שיתופית שכל חבריה נפקדים — לפרק את השותפות, החברה, או האגודה השיתופית, בצו שיפורסם ברשומות.

(ב) פרסם האפוטרופוס צו פירוק לפי סעיף קטן (א) (2), יתנהל הפירוק —

(1) אם הוא של שותפות או של חברה, כאילו צו הפירוק ניתן על ידי בית

משפט מוסמך, בהתאם לחלק ה' מפקודת השותפויות: או בהתאם לחלק ו' מפקודת החברות², הכל לפי הענין;
 (2) אם הוא של אגודה שיתופית, כאילו צו הפירוק ניתן על ידי רושם האגודות השיתופיות, בהתאם לסעיף 47 לפקודת האגודות השיתופיות³.
 ובכל מקרה כאילו האפוטרופוס נתמנה מפרק שאין להחליפו במפרק אחר.

תשלומים
 לנחשבי
 מפרקים
 ולנפקדים,
 תשלומים
 למטרת
 הקדש

9. (א) אם סבור האפוטרופוס שאדם פלוני מחסורו היה על נפקד, רשאי האפוטרופוס רופוס להעניק לאותו אדם, מתוך הנכסים המוחזקים של הנפקד, הענקות בשיעורים הדרושים, לדעת האפוטרופוס, כדי לפרנס אותו אדם, ובלבד שלא יעלו על חמישים לירות לחודש לכל אדם כזה.

(ב) היו בני אדם אחרים כאלה שמחסורם היה על אותו נפקד, ולדעת האפוטרופוס יש קשרי משפחה בינם לבין עצמם, רשאי האפוטרופוס לשלם את ההענקות לאחד מהם בשביל כולם.

(ג) האפוטרופוס רשאי להעניק הענקה כאמור גם לנפקד עצמו, אם היא דרושה, לדעת האפוטרופוס, לפרנסת הנפקד.

(ד) נכס מוקנה שהוא הקדש, רשאי האפוטרופוס להוציא את הכנסות הנכס, כולן או מקצתן, למטרות שלשמן נוסד ההקדש.

10. (א) נכס מוקנה מסוג המקרקעים שהחזיק בו אדם שלדעת האפוטרופוס אין לו זכות לכך, רשאי האפוטרופוס לאשר זאת בתעודה חתומה בידו, המתארת את הנכס. תעודה זו דינה כדין פסק-דין לטובת האפוטרופוס לסילוק יד המחזיק מהנכס המוקנה.

(ב) (1) הוגשה התעודה למשרד ההוצאה לפועל, ימסור המשרד העתק ממנה לכל המחזיק בנכס המתואר בתעודה, כדרך שמוסרים העתק מפסק-דין לנשפט לחובתו, וינהג כבהוצאה לפועל של פסק-דין לסילוק יד. סילוק היד ייחשב כענין דחוף כמשמעותו בסעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל מיום 11 במאי 1914, אלא שהזמן בו יידרש המחזיק בנכס לסלק ידו ממנו יהיה שבעה ימים.

(2) טען מחזיק בנכס כאמור כי יש לו זכות להחזיק בו והוכיח ליושב ראש משרד ההוצאה לפועל כי יש רגלים לדבר טענתו, רשאי היושב ראש לעכב את ההוצאה לפועל לזמן שנראה לו, כדי לאפשר לאותו מחזיק לפנות לבית משפט מוסמך ולהוכיח את זכותו.

(ג) פנה מחזיק לבית משפט מוסמך והוכיח את זכותו להחזיק בנכס, יבטל בית המשפט את התעודה ואת מעשי ההוצאה לפועל שנעשו על פיה.

הריסת
 בנינים
 והפסקת
 פעולות
 בנייה

11. (א) נכס מוקנה מסוג המקרקעים שעליו נבנה, או הולך ונבנה, בנין, בלי היתר בכתב מאת האפוטרופוס, רשאי האפוטרופוס לצוות כי —
 (1) כל פעולת בנייה על הנכס תופסק במועד שנקבע בצו,

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק ק"ג, עמ' 1020.
² חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ב, עמ' 155.
³ חוקי א"י, כרך א', פרק כ"ד, עמ' 896.

(2) הבנין ייהרס;

(3) ההוצאות הכרוכות בביצוע צו לפי פסקה (2) ישולמו לו על ידי האחר-אים לפעולת הבנייה או על ידי מבצעה.

(ב) צו לפי סעיף קטן (א) (1) יוצג במקום בולט על הנכס שאליו הוא נוגע, או סמוך לו ככל האפשר, וכל העובר על האמור בצו אשם בעבירה ודינו כנקבע בסעיף 35 (א).

(ג) צו לפי סעיף קטן (א) (2) יוגש למשרד ההוצאה לפועל, והמשרד ימסור העתק ממנו לכל מי שאליו הוא נוגע, כדרך שמוסרים העתק מפסק-דין לנשפט לחובתו, וינהג כבהוצאה לפועל של צו הריסה.

(ד) (1) כל הרואה עצמו נפגע על ידי צו לפי פסקה (1) או (2) מסעיף קטן (א) רשאי לערער עליו לפני בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא הנכס, תוך שבעה ימים מהיום בו הגיע הצו לידיעתו.
(2) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה. האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.

(3) הגשת ערעור אינה מעכבת את ביצוע הצו, אלא אם ציווה על כך שופט משופטי בית המשפט המחוזי.

(4) בית המשפט המחוזי רשאי לאשר את הצו, בשינויים או בלי שינויים, או לבטלו.

(5) החלטת בית המשפט המחוזי בערעור לפי סעיף זה היא סופית.

(ה) ציווה האפוטרופוס כאמור בפסקה (2) מסעיף קטן (א), רשאי הוא להרחיק מעל הנכס או לעכב תחת ידו את כל החמרים, המכשירים והכלים שנמצאו על הנכס, כדי לפנות את הנכס או כדי להבטיח תשלום הוצאותיו הכרוכות בביצוע הצו.
(ו) "בנין", בסעיף זה, פירושו כבסעיף 2 לפקודת בנין ערים, 1936.

12. (א) נכס שלגביו חלות הוראות פקודת הגבלת שכר דירה (דירות), 1940², או פקודת ההגבלות על שכר דירה (בתי עסק), 1941³, ושהוקנה לאפוטרופוס, יהיה האדם שהחזיק בו ערב יום ההקנייה — אם על פי הסכם שנעשה לפני היות בעל הנכס לנפקד, ואם בתוקף ההגנה הניתנת על ידי הוראות אחת הפקודות האלה — או מי שבא תחתיו, מוגן על ידי אותן ההוראות גם לאחר הקניית הנכס.

(ב) (1) נכס מוקנה, שהוא בית או חלק מבית, ושהושכר על ידי האפוטרופוס כדירה נפרדת כאמור בסעיף 3 לפקודת הגבלת שכר דירה (דירות), 1940, יחולו לגביו הוראות אותה פקודה, בהתחשב עם הסעיפים הקטנים (ג), (ד) ו-(ה) ובשינויים ובתיאומים אלה:

(1) כשכר הדירה היסודי רואים את דמי השכירות שנקבעו בחוזה השכירות, כפי שהופחתו לפי סעיף קטן (ד) (אם הופחתו);

¹ ע"ר מס' 589 מיום 4.5.36, תוס' 1, עמ' 153; ע"ר מס' 770 מיום 24.3.38, תוס' 1, עמ' 13.

² ע"ר מס' 1065 מיום 20.12.40, תוס' 1, עמ' 230.

³ ע"ר מס' 1086 מיום 31.3.41, תוס' 1, עמ' 15.

תחולתו של
פקודת הגבלת
שכר דירה
(דירות), 1940,
ופקודת
ההגבלות
ע"י שכר דירה
(בתי עסק),
1941

(11) את המלים „שכר הדירה לפי השער המוסכם באותם השינויים שחלו בו על פי פקודה זו“, המצויות בסעיף 8(1) לאותה פקודה, רואים כמכוונות לדמי השכירות שנקבעו בחוזה השכירות, כפי שהופחתו לפי סעיף קטן (ד) (אם הופחתו).

(2) נכס מוקנה, שהוא בית עסק כמשמעותו בפקודת ההגבלות על שכר דירה (בתי עסק), 1941, הנמצא באזור שעליו הוטלה אותה פקודה, ושהשוכר על ידי האפוטרופוס, יחולו לגביו הוראות אותה פקודה, בהתחשב עם הסעיפים הקטנים (ג), (ד) ו-(ה), אלא שכשכר הדירה המכסימלי שנקבע לפי סעיף 6(1) לאותה פקודה רואים את דמי השכירות שנקבעו בחוזה השכירות, כפי שהופחתו לפי סעיף קטן (ד) (אם הופחתו).

(ג) שר האוצר רשאי, בתקנות, לקבוע כללים שלפיהם ינהגו בקביעת דמי השכירות.

(ד) (1) שוכר הרואה עצמו נפגע על ידי קביעת דמי השכירות בחוזה השכירות שלו רשאי לערער עליה לפני בית משפט השלום שבאזור שיפוטו נמצא הנכס.

(2) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה. האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.

(3) בית משפט השלום רשאי לאשר את דמי השכירות שנקבעו בחוזה השכירות או להפחיתם, מתוך זיקה אל הכללים שנקבעו לפי סעיף קטן (ג) (אם נקבעו) ובהתחשב עם כל מסיבות המקרה.

(4) הפחית בית משפט השלום את דמי השכירות —

(1) יקבע תאריך שבו תיכנס הפחתה זו לתקפה, ובלבד שתאריך זה לא יהיה מוקדם מיום הגשת הערעור;

(2) רשאי הוא לצוות כי כל סכום העולה על דמי השכירות, כפי שהופחתו, ששילם השוכר בעד תקופה שלאחר התאריך שנקבע לפי פסקת משנה (1), יוחזר לשוכר.

(5) החלטת בית משפט השלום בערעור לפי סעיף קטן זה היא סופית.

(ה) (1) נכס מוקנה שמחזיק בו אדם בתוקף ההגנה הניתנת על ידי הוראות פקודת הגבלת שכר דירה (דירות), 1940, או פקודת ההגבלות על שכר דירה (בתי-עסק), 1941, בהתאם לסעיף קטן (ב), ושפינויו מהמחזיק דרוש, לדעת האפוטרופוס, לצרכי פיתוח המקום או האזור שבו נמצא הנכס, רשאי האפוטרופוס — לאחר שהעמיד לרשות המחזיק שיכון אלטרנטיבי מתאים — ליתן צו פינוי על הנכס. צו זה דינו כדין פסק-דין לטובת האפוטרופוס לפי סעיף קטן (ד) (אם הופחתו).

(2) הוגש הצו למשרד ההוצאה לפועל, ימסור המשרד העתק ממנו למחזיק בנכס, כדרך שמוסרים העתק מפסק-דין לנשפט לחובתו, וינהג כהוצאה לפועל של פסק-דין לסילוק יד.

¹ ע"ר מס' 1086 מיום 31.3.41, תוס' 1, עמ' 15.

² ע"ר מס' 1065 מיום 20.12.40, תוס' 1, עמ' 280.

- (3) (1) מחזיק בנכס שניתן עליו צו פינוי לפי סעיף קטן זה רשאי לערער עליו לפני בית המשפט המחוזי שבאזור שיפוטו נמצא הנכס, תוך ארבעה-עשר יום מהיום בו הגיע הצו לידעתו, על יסוד הטענה כי לא הועמד לרשותו שיכון אלטרנטיבי מתאים.
- (ii) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה. האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.
- (iii) הגשת ערעור מעכבת כל מעשה הוצאה לפועל לפי פסקה (2).
- (iv) בית המשפט המחוזי רשאי לאשר את הצו, בשינויים או בלי שינויים, או לבטלו.
- (v) החלטת בית המשפט המחוזי בערעור לפי פסקה זו היא סופית.

13. אדם המחזיק בנכס מוקנה, שהוא משק כמשמעותו בפקודת האריסים (הגנה) 1, לא יהיה מוגן על ידי הוראות אותה פקודה, אלא אם ערב הקניית הנכס לאפוטרופוס החזיק בו בתוקף ההגנה הניתנת על ידי אותן ההוראות.

פקודת
האריסים
(הגנה) לא
חול

14. היה הנכס המוקנה פרדס, כרם, או מטע אחר, או אדמה חקלאית אחרת, ומסרו האפוטרופוס לאדם לשם עיבוד, זכאי אותו אדם ליהנות מן היבול לפי התנאים שנקבעו בינו לבין האפוטרופוס וזכותו קודמת לכל שעבוד שהוקנה לאדם אחר לפני כן, אלא שכל שעבוד כזה יתפשט גם על ההכנסות המגיעות לאפוטרופוס מאותו נכס.

מעבר וזכותו
ליבול

15. (א) העובדה שנכס היה לנכס נפקד או לנכס מוקנה אינה מפקיעתו מכל משכנתה, משכון או שעבוד אחר, או מכל זכות חזקה או שימוש, שנוצרו באופן חוקי לפני כן.

נכסים מוקנים --
שעבודם
ועיקולם

(ב) אין לעשות לגבי נכס מוקנה כל מעשה הוצאה לפועל או פעולה לפי סעיף 14 לפקודת העברת קרקעות¹, ואין להסתייע לגבי נכס מוקנה בסעיפים 8, 9 או 10 לחוק על חלוקת נכסי דלא נידי מיום 14 במוחרם 1332, אלא על פי היתר בכתב מאת האפוטרופוס, ואם לא ניתן היתר, שנתבקש לאחר יום י"ג בניסן תש"י (31 במרס 1950), תוך שנה מיום שנתבקש -- כתום אותה שנה.

(ג) עיקול שהוטל על נכס נפקד, בין לפני שהיה לנכס מוקנה ובין לאחר מכן, אינו מונע את האפוטרופוס מהוציא את הנכס מרשותו בהתאם לחוק זה; ואם הוציא, יחול העיקול, במקום על הנכס, על התמורה שקיבל בעדו.

16. קיבל האפוטרופוס, או אדם שפעל, במישרים או בעקיפים, לפי הוראות האפוטרופוס, נכס לידיו, או עשה פעולה בנכס, מתוך אמונה כנה והגינות, אך מוטעית, כי הנכס הוא נכס נפקד, לא ישא על כך האפוטרופוס או אותו אדם באחריות אורחית יתירה מזו שהיה נושא בה אילו היה הנכס אותה שעה נכס נפקד.

תחום אחריותם
של האפוטרופוס
ושל הפועלים
לפי הוראותיו

17. כל עסקה שנעשתה בתום לבב בין האפוטרופוס ובין אדם אחר בכל נכס שהאפוטרופוס חשבו בשעת העסקה לנכס מוקנה לא תיפסל ותעמוד בתקפה גם אם יוכח שהנכס לא היה אותה שעה נכס מוקנה.

כשרות
של עסקות

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק מ', עמ' 476.

² חוקי א"י, כרך ב', פרק פ"א, עמ' 865; ע"ר מס' 782 מיום 12.5.38, תוס' 1, עמ' 24; ע"ר מס' 938 מיום 22.9.39, תוס' 1, עמ' 88.

18. (א) החליט בית משפט מיסמך שנכס שהאפוטרופוס חשבו לנכס מוקנה אינו נכס מוקנה, ימסור האפוטרופוס, בהתחשב עם הוראות סעיף 17, את הנכס או את התמורה שקיבל בעדו, הכל לפי הענין, לאדם שהורה עליו בית המשפט בהחלטתו, ואם לא הורה בית המשפט — לאדם שמדידו קיבל האפוטרופוס את הנכס, ואם אין האדם ידוע לו, יצנה האפוטרופוס לבית משפט מוסמך לשם קבלת הוראות.

(ב) מצא האפוטרופוס שנכס שהוא חשבו לנכס מוקנה אינו נכס מוקנה, רשאי הוא, בהתחשב עם הוראות סעיף 17, למסור את הנכס או את התמורה שקיבל בעדו, הכל לפי הענין, לאדם הזכאי, לדעת האפוטרופוס, להחזיק בנכס או בתמורה.

19. (א) היה הנכס המוקנה מסוג המקרקעים, אין האפוטרופוס רשאי —

(1) למכור את הנכס או להעביר באופן אחר את זכות הבעלות עליו, אולם אם תוקם רשות פיתוח על פי חוק של הכנסת, מותר יהא לאפוטרופוס למכור את הנכס לאותה רשות פיתוח, במחיר שאינו פחות משווי הרשמי של הנכס;

(2) להחכיר את הנכס לתקופה שלמעלה משש שנים, אלא —

(i) לרשות הפיתוח האמורה, ובהחכירו לה נכס יתנה האפוטרופוס עם רשות הפיתוח בחוזה החכירה שדמי החכירה השנתיים שישולמו על ידיה לא יהיו פחותים מסכום השווה ל-4.8 למאה משווי הרשמי של הנכס; או —

(ii) לחוכר אחר המתחייב בחוזה החכירה לעבד או לפתח את הנכס להנחת דעתו של האפוטרופוס.

(ב) חלוקה מרצון של מקרקעים המוחזקים במושע אינה נחשבת, לצורך סעיף קטן (א), כהעברת זכות הבעלות על המקרקעים.

(ג) החכיר האפוטרופוס נכס לתקופה שלמעלה משלוש שנים, אין הוראות פקודת העברת קרקעות חלות על החכירה; אך האפוטרופוס רשאי לבקש את רישום החכירה בהתאם לאותה פקודה.

(ד) „שווי רשמי“, בסעיף זה, פירושו —

(1) לגבי נכס שהיה חייב, בשנת הכספים 1947—1948, במס רכוש עירוני לפי פקודת מס הרכוש העירוני, 1940² — סכום הגדול פי 16 מהשווי השנתי הנקי שנקבע לו לצרכי אותה פקודה בהערכה האחרונה שלפני יום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948);

(2) לגבי נכס שהיה חייב, בשנת הכספים 1947—1948, במס רכוש חקלאי לפי פקודת מס הרכוש החקלאי, 1942³, —

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק פ"א, עמ' 855.

² ע"ר מס' 1063 מיום 20.12.40, תוס' 1, עמ' 218.

³ ע"ר מס' 1182 מיום 10.3.42, תוס' 1, עמ' 9.

- (i) והיה בנין תעשיתי כמשמעותו באותה פקודה — סכום הגדול פי 164 מהשווי השנתי הנקי שנקבע לו לצרכי אותה פקודה בהערכה האחרונה שלפני יום ו' באייר תש"ח (15 במאי 1948);
- (ii) ונמנה עם סוג 1, 2, 3, 4 או 17 שבתוספת לאותה פקודה — סכום הגדול פי 300 מהמס שהיה מוטל עליו — אילו נמנה עם סוג 1 שבתוספת האמורה — בעד אותה שנת כספים;
- (iii) ונמנה עם אחד הסוגים האחרים שבתוספת לאותה פקודה — סכום הגדול פי 75 מהמס שהיה מוטל עליו בעד אותה שנת כספים;
- (3) לגבי נכס אחר — סכום הגדול פי 164 מהשווי השנתי הנקי שהיה נקבע לו, בשנת הכספים 1947—1948, לצרכי פקודת מס הרכוש העירוני, 1940, אילו היה חייב באותה שנת כספים, במס רכוש עירוני לפי אותה פקודה; ובלבד ששר האוצר יהא רשאי להקטין כל שיעור מהשיעורים הנזכרים בסעיף קטן זה לגבי נכס שאפשרויות השימוש בו מוגבלות, לדעת שר האוצר, מחמת נזק, הונחה, או טעם אחר כיוצא בזה.
- (ה) היה הנכס המוקנה שעבוד הניתן לביטול, אין האפוטרופוס רשאי לבטלו אלא בתמורה או בהתאם לתנאי השעבוד; ואם היה זכות הניתנת לויתור, אין האפוטרופוס רשאי לוותר עליה אלא בתמורה.
- (ו) כל האמור בחוק זה לא יפגע בסמכויות שר החקלאות לפי תקנות־שעת־חירום (עיבוד אדמות מוברות), תש"ט—1948.²
20. (א) האפוטרופוס לא יסלק חוב המגיע מנפקד או בקשר לנכס נפקד ולא יקיים חיוב אחר שנפקד נתחייב בו, אלא —
- (1) אם הוא חוב של מסים, ארנונות, או תשלומי חובה אחרים כיוצא באלה, או
- (2) אם דבר החוב או החיוב הוכח להנחת דעתו המלאה של האפוטרופוס, או
- (3) על פי פסק־דין של בית משפט מוסמך, ובמידה שהנכסים המוחזקים של אותו נפקד יספיקו לכך.
- (ב) בית המשפט הדין בתביעת חוב המגיע מנפקד או בקשר לנכס נפקד, אי בתביעה לקיום חיוב אחר שנפקד נתחייב בו, יהא רשאי, על אף האמור בכל חוק אחר, (1) לדחות מומן לזמן את הדיון בתביעה, כדי לאפשר הבאת הוכחות מלאות עד כמה שאפשר;
- (2) למחוק או לדחות את התביעה, אם היא לא הוכחה מעל לכל ספק המתקבל על הדעת.
- (ג) שר האוצר רשאי, בתקנות, לקבוע סוגים של מקרקעים מוקנים אשר לגביהם יהיה האפוטרופוס רשאי לדחות את סילוקם של מסים, ארנונות או תשלומי חובה אחרים כיוצא באלה, כולם או מקצתם, החלים על מקרקעים כאלה, לתקופה ובתנאים שיקבע האפוטרופוס, באישור שר האוצר, בכל מקרה ומקרה.

חובות מנפקדים
ומשפטים
מקשר אליהם

¹ ע"ר מס' 1045 מיום 20.12.40, חוס' 1, עמ' 218.

² ע"ר מס' 41 מיום ו' בטבת תש"ט (7.1.40), חוס' א', עמ' 94.

21. (א) אדם או חבר בני אדם המחזיק או המנהל נכס מוקנה או הנהנה ממנו, חייב למסור לאפוטרופוס, תוך שלושים יום מיום פרסום מינויו, הודעה בכתב המכילה את פרטי הנכס המוקנה; ואם הגיע להחזקתו, להנהלתו או להנאתו — שלא בהסכמת האפוטרופוס — לאחר יום הפרסום, תוך שלושים יום מיום שהגיע להחזקה, להנהלה או להנאה; ואם היה הנכס לנכס מוקנה לאחר יום הפרסום — תוך שלושים יום מיום ההקנייה.

(ב) חברה שהיא רשומה בשטח ישראל, או שיש לה בו משרד להעברת מניות או משרד לרישום מניות, חייבת למסור לאפוטרופוס, תוך שלושים יום מיום פרסום מינויו, הודעה בכתב המכילה פרטים מלאים על כל ניירות הערך (ובכלל זה מניות, סטוק של מניות, אגרות-חוב, סטוק של אגרות-חוב ושטרות התחייבות) שהוצאו על ידי החברה ורשומים על שם נפקד או לזכותו, או שהם מוחזקים למענו או בידו; ואם ניירות הערך מתייחסים לפי כל האמור לעיל לאדם שהיה לנפקד לאחר יום פרסום מינוי האפוטרופוס, חייבת החברה למסור לאפוטרופוס את ההודעה האמורה תוך שלושים יום מיום היות האדם לנפקד.

(ג) שותפות שיש בין שותפיה נפקד או נפקדים, חייבים השותפות וכל אחד מהשותפים למסור לאפוטרופוס, תוך שלושים יום מיום פרסום מינויו, הודעה בכתב המכילה פרטים מלאים על חלקו של כל שותף נפקד בשותפות ועל שאר זכויותיו כלפיה וכלפי השותפים; ואם שותף היה לנפקד לאחר יום פרסום מינוי האפוטרופוס, חייבים השותפות וכל אחד מהשותפים למסור את ההודעה האמורה תוך שלושים יום מיום היות השותף לנפקד.

(ד) כל החייב לפי סעיף זה למסור לאפוטרופוס הודעה בכתב, חייב גם למסור לו מזמן לזמן דינים וחשבונות, חשבונות או מסמכים אחרים, או ידיעות אחרות, בקשר לנכס שבגללו נתחייב במסירת הודעה, ככל שידרוש האפוטרופוס מזמן לזמן.

(ה) דרש האפוטרופוס מאדם למסור לו, תוך הזמן הקבוע בהודעה, דינים וחשבונות, חשבונות או מסמכים אחרים או ידיעות אחרות, כאמור בסעיף קטן (ד), חייב האדם למלא אחרי כל האמור בהודעה.

(ו) כל מי שהיה חייב לפי סעיף זה למסור הודעה לפני יום י"ג בניסן תש"י (31 במרס 1950) ולא מילא אחרי חובה זו, רשאי למלא אחריה עד יום י"ג באייר תש"י (30 באפריל 1950); ואם מילא אחריה כך, לא יובא לדין על אי מילוי חובתו במועדה.

22. (א) אסור לאדם, בלי הסכמה בכתב מאת האפוטרופוס —

- (1) להחזיק נכס מוקנה, לנהלו או לטפל בו בדרך אחרת, להוציא מידו, להעבירו, או למסרו לכל אדם זולת האפוטרופוס;
- (2) לסלק לכל אדם זולת האפוטרופוס חוב או לקיים כלפי כל אדם זולת האפוטרופוס כל חיוב אחר שזכות התביעה לגביו הוקנתה לאפוטרופוס;
- (3) לפעול על פי יפוי כוח או הרשאה אחרת של מרשה נפקד, בין שהיה המרשה נפקד לפני מתן יפוי הכוח או ההרשאה האחרת ובין שהיה לנפקד לאחר מכן; אך מותר לעורך דין המורשה לכך כדין על ידי נפקד הנמצא

אותה שעה בשטח ישראל ליצג אותו נפקד בכל פעולה משפטית; לא נמצא הנפקד אותה שעה בשטח ישראל. טעון ייצוגו על ידי עורך דין בכל פעולה משפטית הסכמה בכתב מאת היועץ המשפטי לממשלת ישראל.

(ב) הסכמה לפי סעיף זה יכולה להינתן לפני המעשה או לאחריה.

(ג) פעולה שנעשתה בניגוד לסעיף זה — בטלה ומבוטלת, ואם היתה זאת העברת שטר, בטלה גם כל העברה שלאחריה. על אף האמור בכל חוק אחר.

(ד) אין לרשום בספרי האחוזה כל פעולה לגבי נכס מוקנה אלא על פי היתר בכתב מאת האפוטרופוס שניתן לפני הרישום או על פי פסק־דין של בית משפט מוסמך. עברו ורשמו, יצווה בית המשפט, לפי בקשת האפוטרופוס, למחוק את הרישום וכל רישום שלאחריה.

(ה) הטוען שפעולה נעשתה לגבי נכס לפני שהיה לנכס מוקנה או לגבי אדם לפני שהיה לנפקד או שפעולה נעשתה לפי הסכמה או היתר בכתב מאת האפוטרופוס — עליו הראיה.

העברות בטלות

23. (א) (1) העברת נכס או מסירת נכס לנפקד או לאחר לטובת נפקד. בתוך התקופה שבין יום כ"א באדר ב' תש"ח (1 באפריל 1948) ובין יום פרסום מינוי האפוטרופוס, שנעשתה מתוך כוונה להבריח את הנכס, כולו או מקצתו, או את תמורתו, כולה או מקצתה, לחלק מארץ־ישראל שהיה בשעת ההעברה או המסירה מחוץ לשטח ישראל, או ללבנון, למצרים, לסוריה, לסעודיה, לעבר הירדן, לעיראק או לתימן — בטלה ומבוטלת.

(2) העברת נכס או מסירת נכס מידי נפקד לאדם אחר, בתוך התקופה האמורה בפסקה (1), שנעשתה בתמורה מדומה או בלתי מספקת, או בלי תמורה, או בלחץ בלתי הוגן — בטלה ומבוטלת.

(ב) נכס שהועבר או נמסר כאמור בסעיף קטן (א) ייחשב כנכס מוקנה, וכל אדם שהעביר או מסר או קיבל את הנכס יהיה אחראי כלפי האפוטרופוס לנכס או לשוויו.

(ג) האפוטרופוס רשאי לדרוש בכתב מכל אדם שהוא רואה אותו כאחראי לפי סעיף קטן (ב) למסור לו את הנכס או את שוויו, ואותו אדם חייב למלא אחרי הדרישה, אלא שיהא רשאי לערער עליה לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום קבלת הדרישה.

(ד) הערעור יוגש ויתברר בצורת בקשה בדרך המרצה. האפוטרופוס יהיה משיב בערעור.

(ה) מצא בית המשפט המחוזי שדרישת האפוטרופוס אינה מוצדקת מבחינת העובדות או החוק, יבטל את הדרישה ויכריז על ביטול תוצאותיה.

(ו) כל בעל דין הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף זה, רשאי לערער עליה לפני בית המשפט העליון כבית משפט לערעורים אזרחיים, והוראות תקנות הפרוצדורה האזרחית, 1938, יחולו כאילו היתה החלטת

¹ ע"ר מס' 756 מיום 31.3.38, תוס' 2, עמ' 95.

בית המשפט המחוזי פסק-דין של אותו בית משפט במשפט אזרחי שהמערער על הדרישה היה בו התובע והאפוטרופוס — הנתבע.

(ז) הטוען שהעברת נכס או מסירת נכס לנפקד או לאחר לטובת נפקד, בתוך התקופה האמורה בסעיף קטן (א) (1), נעשתה שלא מתוך כוונה להבריח את הנכס, כולו או מקצתו, או את תמורתו, כולה או מקצתה, כאמור באותו סעיף קטן, וכן הטוען שהעברת נכס או מסירת נכס מידי נפקד לאדם אחר, בתוך התקופה האמורה, נעשתה בתמורה מלאה או שלא בלחץ בלתי הוגן — עליו הראיה.

דין שותפות
שיש בה שותף
נפקד

24. (א) נמסרה הודעה לאפוטרופוס לפי סעיף 21 (ג) בדבר שותף נפקד ויש בכוונת האפוטרופוס להשתתף בהנהלת עסקי השותפות, יודיע האפוטרופוס על כך לשאר השותפים תוך ששה חדשים מיום שנמסרה לו ההודעה.

(ב) לאחר שהודיע האפוטרופוס כאמור בסעיף קטן (א) — אולם לא לפני כן — רשאי הוא להשתתף בהנהלת עסקי השותפות, במקום השותף הנפקד.

(ג) מיום מסירת ההודעה לאפוטרופוס לפי סעיף 21(ג) ועד קבלת הודעתו של האפוטרופוס לפי סעיף קטן (א) רשאים השותפים שאינם נפקדים לנהל את עסקי השותפות בדרך הרגילה.

(ד) לא נמסרה הודעה לפי סעיף 21 (ג) בדבר שותף נפקד, רשאי האפוטרופוס, בכל עת, אחרי מסירת הודעה על כך לשאר השותפים, להשתתף בהנהלת עסקי השותפות.

(ה) משעה שהורשה האפוטרופוס להשתתף בהנהלת עסקי השותפות, רשאי הוא — בלי להתחשב בתנאי חוזה השותפות — לצאת את השותפות ולקבל את חלקו של השותף הנפקד מידי השותפים שאינם נפקדים, ובאין הסכמה לכך מצדם, לפרק את השותפות על ידי מסירת הודעה לאותם השותפים; הודעה כזאת דינה כדין הודעה שנמסרה לפי סעיף 38(1) (ג) לפקודת השותפויות¹.

(ו) בשום פנים לא יהיה האפוטרופוס אחראי לחובות ולהתחייבויות של השותפות אלא כדי שווי הנכסים המוחזקים של השותף הנפקד.

הנהלת נכסים
משותפים

25. נכס מסוג המקרקעים שחלק ממנו הוקנה לאפוטרופוס, זכאי האפוטרופוס להשתתף בהנהלת הנכס כולו יחד עם הבעלים שאינם נפקדים, באותן הזכויות שהיו לנפקד.

כס נפקד
שהוא שטר

26. היה נכס הנפקד שטר —

(1) יוקנה לאפוטרופוס גם אם לא נמסר לו ואף לא בא לידו בכל דרך אחרת;

(2) האפוטרופוס פטור מהצגת השטר לקבלה או לפרעון, ממסירת הודעה על אי־כבודו ומהגשת מחאה על שלא נתקבל או שלא נפרע;

(3) אי־הצגה או אי־מסירת הודעה או אי־הגשת מחאה בעקב פסקה (2), הם בלבד לא יפטרו כל צד לשטר מהחובות שלפיו.

¹ חוקי אי"י, כרך ב', פרק ק"ג, עמ' 1020.

27. (א) אם האפוטרופוס סבור שאדם פלוני, שאפשר להגדירו כנפקד לפי סעיף

1(ב)(1)(111), יצא ממקום מגוריו —

(1) מתוך חשש שאיבדי ישראל יגרמו לו נזק, או

(2) שלא בגלל פעולות צבאיות או מחשש להן,

חייב האפוטרופוס לתת לאותו אדם, לפי בקשתו, אישור בכתב שהוא איננו נפקד.

(ב) האפוטרופוס רשאי, לפי שיקול דעתו בלבד, אך בהתחשב עם הוראות סעיף 29, לתת אישור בכתב שאדם פלוני, הנמצא אותה שעה כחוק בשטח ישראל, איננו נפקד, אף על פי שאפשר להגדירו כנפקד, אם האפוטרופוס סבור שיש לאל ידו לנהל את נכסיו ביעילות וכי בעשותו כן לא יסייע בידי אויבי ישראל.

(ג) תקפו של אישור לפי סעיף זה הוא מיום הניתנו, אם לא נאמר בו שתקפו הוא מתאריך מוקדם או מאוחר.

(ד) מיום תקפו של אישור לפי סעיף זה חדלים נכסיו של אותו אדם להיות נכסי נפקד, ואם היה בין נכסיו נכס מוחזק, ימסרנו האפוטרופוס לאדם שלדעת האפוטרופוס זכאי להחזיק בו.

28. (א) האפוטרופוס רשאי, לפי שיקול דעתו בלבד, אך בהתחשב עם הוראות סעיף 29, לשחרר נכס מוקנה, בתעודה חתומה בידו, ומשעשה כן, יחדל אותו נכס להיות נכס נפקד, וכל זכות שהיתה לאדם באותו נכס ערב הקנייתו לאפוטרופוס תחזור אל אותו אדם או אל מי שבא תחתיו.

שחרור נכסים
סוקנים

(ב) האפוטרופוס רשאי להתנות עם אדם המבקש ממנו שישתמש בסמכותו לפי סעיף קטן (א) שבשעת מתן תעודה כאמור יהיה נכס אחר לנכס מוחזק. הסכים האדם לתנאי וניתנה התעודה כאמור, נעשה הנכס האחר לנכס מוחזק.

(ג) מכר האפוטרופוס נכס מוקנה, נעשה הנכס שנמכר נכס משוחרר ועובר לבעלות הקונה, ואילו התמורה שקיבל האפוטרופוס נעשית נכס מוחזק; היה הנכס המוקנה שעבוד הניתן לביטול וביטלו האפוטרופוס בתמורה, או זכות הניתנת לויתור וויתר האפוטרופוס עליה בתמורה, נעשית התמורה נכס מוחזק בשעת הביטול או הויתור, הכל לפי הענין.

29. האפוטרופוס לא ישתמש בסמכויותיו לפי סעיף 27(ב) או סעיף 28 אלא אם באה על כך, בכל מקרה ומקרה או לגבי סוג מסויים של מקרים, המלצה של ועדה מיוחדת שתמונה על ידי הממשלה. הודעה על מינוי ועדה כזאת תפורסם ברשומות.

הפלצות
ועדה

30. (א) אישר האפוטרופוס בכתב שאדם או חבר בני אדם הוא נפקד, ייחשב האדם או חבר בני האדם לנפקד כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

ריני ראיות

(ב) אישר האפוטרופוס בכתב שנכס מסויים הוא נכס נפקד, ייחשב הנכס לנכס נפקד כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ג) תעודה מאת שר הבטחון שמקום בארץ ישראל היה מוחזק בזמן פלוני בידי כוחות שביקשו למנוע הקמתה של מדינת ישראל או שנלחמו בה לאחר הקמתה, תשמש ראיה חותכת לתכנה.

(ד) העתק מאושר בידי האפוטרופוס מהכתוב בספריו או בתיק רשמי שלו או ממסמך אחר שברשותו יתקבל בכל משפט או בכל פעולה משפטית אחרת כהוכחה לכאורה על נכונות תכנו.

(ה) אישור בכתב של האפוטרופוס בנוגע לדברים שבתחום תפקידיו יתקבל בכל משפט או בכל פעולה משפטית אחרת כהוכחה לכאורה של העובדות המפורטות באישור אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ו) האפוטרופוס, מפקחיו, סוכניו או פקידיו אינם מחוייבים להמציא במשפט או בפעולה משפטית אחרת כל ספר, תיק או מסמך אחר, שתכנו ניתן להוכיח לפי סעיף זה, והם אינם מחוייבים להעיד בנוגע לדברים שניתן להוכיחם על ידי אישור של האפוטרופוס כאמור בסעיף זה, אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת.

(ז) אין לחקור את האפוטרופוס למקור הידיעות שהביאוהו למתן אישור לפי חוק זה, אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת מטעם מיוחד.

(ח) תעודה, אישור, היתר, או כל מסמך אחר, שנראה מתוכם כי נחתמו, הוצאו, ניתנו או נמסרו על ידי שר הבטחון, שר האוצר או האפוטרופוס, רואים אותם כאילו נחתמו, הוצאו, ניתנו, או נמסרו כך, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר.

(ט) לא תישמע טענה כי אדם פלוני איננו נפקד כמשמעותו בסעיף 1 (ב) (1) (iii) רק משום שלא היתה לו שליטה על הסיבות שבגללן יצא ממקום מגוריו כאמור באותו סעיף.

טענת נכס
נפקד שסורה
לאפוטרופוס

31. לא יודקק בית משפט בכל פעולה משפטית אורחית לטענה שנכס פלוני העומד לדיון הוא נכס נפקד, אלא אם היה האפוטרופוס בעל דין בפעולה המשפטית. לא היה האפוטרופוס בעל דין, ונטענה הטענה הזאת, ומצא בית המשפט שיש לה רגלים, יזמין בית המשפט את האפוטרופוס להצטרף כבעל דין. הצטרף האפוטרופוס, ידון בית המשפט בטענה; לא הצטרף — יראה בית המשפט את הטענה בטלה.

האפוטרופוס,
שכרו
והוצאותיו

32. (א) בשעת העברת נכס בהתאם לחוק זה, בשעה שנכס חדל להיות נכס נפקד לפי סעיף 27, או בשעת שחרור נכס לפי סעיף 28, מגיע למדינה מהנפקד שכר כדי ארבעה למאה משווי של הנכס; אולם שר האוצר רשאי, במקרה מסויים או בסוג מסויים של מקרים, להקטין את השכר או לוותר עליו.

(ב) לצורך קביעת השכר ייחשב כשווי של נכס מסוג המקרקעים שוויו הרשמי של אותו נכס כמשמעותו בסעיף 19, וכשווי של נכס אחר — המחיר שאפשר היה — לדעת האפוטרופוס — לקבל בעדו אילו נמכר, בשעת קביעת השכר, בשוק החפשי על ידי מוכר מרצון לקונה מרצון; ואם נמכר הנכס על ידי האפוטרופוס (בין שהוא נכס מסוג המקרקעים ובין שהוא נכס אחר) — המחיר בו נמכר למעשה.

(ג) מלבד השכר מגיעות למדינה מהנפקד או מבעל הנכס, הכל לפי הענין, כל ההוצאות (ובכלל זה הוצאות נסיעה, הוצאות משפט, שכר עורכי דין, סוכנים או אנשים אחרים שהועסקו על ידי האפוטרופוס בקשר לנכס) שהוצאו על ידי האפוטרופוס או בהסכמתו, או שנתחייב בהוצאתן, לשם שמירת נכס נפקד או נכס שהאפוטרופוס רופס חשבו לנכס נפקד, החזקתו, תיקונו, פיתוחו או מטרות אחרות כיוצא באלה, עם ריבית בשער של ששה למאה לשנה מיום ההוצאה.

(ד) התשלומים המגיעים לפי סעיף זה יהיו שעבוד על כל הנכסים של הנפקד או של בעל הנכס, הכל לפי הענין, אשר לו דין קדימה על פני כל שעבוד אחר, ואם היו בין נכסים אלה כספים, רשאי האפוטרופוס לנכות מהם את סכום התשלומים.

(ה) האפוטרופוס רשאי לעכב מתן אישור או תעודה לפי סעיף 27 או סעיף 28 לאדם פלוני עד שלא יסולקו כל התשלומים המגיעים מאותו אדם לפי סעיף זה.

33. שר האוצר רשאי, בצו שיפורסם ברשומות, לקבוע אגרות שישולמו בעד תעודות, אישורים, כתבי היתר, או מסמכים אחרים, או פעולות אחרות של האפוטרופוס, לפי חוק זה.

אגרות

34. (א) אם סבור שר האוצר שאדם שטיפל בנכסי נפקדים או בנכסים שהיה לו יסוד לחשבם לנכסי נפקדים, בתוך התקופה שבין יום ט"ז בכסלו תש"ח (29 בנובמבר 1947) ובין יום פרסום מינוי האפוטרופוס, עשה זאת כמיטב יכלתו ובתום לבב ומתוך רצון למסור את הנכסים שבטיפולו, ושהאדם מסר לידי האפוטרופוס את הנכסים שהיו בידי, בשעת פרסום מינוי האפוטרופוס או סמוך לכך, רשאי שר האוצר לתת אישור לכך בהודעה שיפורסם ברשומות.

חטיפול בנכסי נפקדים לפני מינוי האפוטרופוס

(ב) טיפולו של אדם אשר ביחס אליו פרסם שר האוצר הודעה לפי סעיף קטן (א) ייחשב לחוקי ולמוצדק לכל דבר; כל פעולה שהיתה חלק מאותו טיפול ושנעשתה על ידי אותו אדם, או על ידי אחר לפי הוראותיו, לא תשמש יסוד להאשמה או עילה לתביעה נגד אותו אדם או האחר, אלא אם יוכח מעל לכל ספק המתקבל על הדעת, שהנאשם או הנתבע עשה את הפעולה בכוונה זדונית או מתוך רשלנות חמורה.

35. (א) אדם שעשה אחת מאלה:

עבירות

(1) עבר על הוראה מהוראות סעיף 22 (א);

(2) עבר על האמור בצו לפי סעיף 11;

(3) הסתיר נכס נפקד מפני האפוטרופוס או לא מסר לו נכס שהוא חייב למסור לו;

(4) מסר בודון לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו או מפקידיו הצהרה או ידיעה שהיא כוזבת בפרט חשוב.

דינו — מאסר עד שתי שנים או קנס עד חמש מאות לירות או שני הענשים כאחד.

(ב) אדם שעשה אחת מאלה:

(1) לא מסר לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו, או מפקידיו, דין וחשבון, חשבון, הודעה, או מסמך אחר, או ידיעה, שהוא חייב למסור לפי חוק זה;

(2) מסר, מתוך רשלנות, לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו, או מפקידיו, הצהרה או ידיעה שהיא כוזבת בפרט חשוב;

(3) הפריע בודון לאפוטרופוס או לאחד ממפקחיו, מסוכניו, או מפקידיו, במילוי תפקיד מתפקדיהם לפי חוק זה;

דינו — מאסר עד ששה חדשים או קנס עד מאה לירות או שני הענשים כאחד.

(ג) נאשם בעבירה לפי סעיף זה חבר בני אדם, ייאשם בה גם כל אדם שהיה בשעת העבירה ראש החבר, מזכירו, נאמנו, מנהלו, מנהל עסקיו או חשבו הראשי או

היחיד, אלא אם אדם זה הוכיח כי העבירה נעברה בלי ידיעתו או כי הוא נקט את כל האמצעים המתאימים למניעתה.

(ד) לא יוגש משפט על עבירה לפי סעיף זה אלא על ידי היועץ המשפטי לממשלת ישראל או בהסכמתו בכתב.

36. (א) כל הודעה, דרישה, או הוראה, שהאפוטרופוס חייב או רשאי לתתה לפי חוק זה — חוץ מהודעות, דרישות, או הוראות, שחובה לפרסמן ברשומות — מותר לשלחה בדואר רשום לאדם שאליו היא מכוונת; ואם נשלחה כן, תיחשב כאילו נמסרה לאותו אדם כעבור עשרה ימים מהיום שנמסרה למשרד הדואר לשם משלוח, אם לא הוכח שהגיעה לידי לפני כן.

(ב) כל הודעה, דרישה, או הוראה שמותר למסרה בדרך הקבועה בסעיף קטן (א), רשאי האפוטרופוס למסרה על ידי פרסומה ברשומות, ואין הוא חייב לציין בהודעה, בדרישה, או בהוראה, את שם האדם שאליו היא מכוונת.

(ג) כל הודעה, דרישה או הוראה לפי חוק זה שפורסמה ברשומות תיחשב כאילו נמסרה לכל הנוגע בדבר ביום הפרסום.

37. הוראותיו של חוק זה באות במקום הוראותיהן של תקנות־שעת־חירום בדבר נכסי נפקדים, תש"ט—1948, מיום י"ג בניסן תש"י (31 במרס 1950) ואילך; אך חוק זה ייחשב כאחד עם אותן התקנות, ולצורך זה רואים את אותן התקנות כאילו היו חוק שתוקן על ידי חוק זה.

38. פעולה שנעשתה לפני יום י"ג בניסן תש"י (31 במרס 1950), ושהיתה נעשית כדין אילו בזמן היעשותה עמד בתקפו נוסחו של חוק זה כפי שהוא קיים ביום י"ג בניסן תש"י (31 במרס 1950), רואים אותה כאילו נעשתה כדין.

39. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל ענין הנוגע לביצועו.

אליעזר קפלן
שר האוצר

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

חיים ווייצמן
נשיא המדינה

¹ ע"ר מס' 37 מיום י' בכסלו תש"ט (12.12.48), חוס' ב', עמ' 50.